

Издаје сваке
недеље.

Претплата се
шаље напред
уредништву
и без новаца
се лист ни-
коме слати
неће.

ПАСТИР

ЛИСТ ЗА НАУКУ И КЊИЖЕВНОСТ ДУХОВНОГ САДРЖАЈА.

Издаје и уређује СВЕШТ. И ПРОФ. Никола Поповић.

За све српске
крајеве стаје
на годину 60
гр. или 6 фор.
на по год. 30.
гр. или 3 фор.
на три мес. 15
гр. или 1 фор.
и 50 нов.
Неплаћена
писма од не-
редовних до-
писника не-
примају се.

На та Господи оуповахомъ да не
постидимса во вѣки.

(Псал. 70. 1.)

Хришћанин, који верује у истог Бога, па ту веру засведочава добрим делима својим, а свако му дело проистиче из освећенога извора оданости према милостивоме Богу и љубави према ближњима својима, може се поуздано надати од милосрђа божјега на овоме свету сретном животу, а на оном вечном блаженству. По овоме мораћемо се у нашем листу обазрети и на овај трећи део науке хришћанске, на науку.

Нема ничега на овоме свету утешнијег како за појединог човека, тако и за читаве народе па и за цео род људски од добротворне наде. Шта би било од човека, да му није ове небеске утехе, да му није наде на боље дане у животу своме? Колико је незгода на овом свету; колико брига пређу човеку преко главе; с коликим се невољама бори смртни за кратког живота свог; какви га јади не сналазе, какве туге и жалости не походе! Па да л' би слаби човек могао да савлада толике тешкоће, да преживи толике незгоде, да му милосрдни Господ није даровао снажну обра-

ну, чврсту и непоколебљиву наду на праведни промисао његов? —

Шта би било од наших предака, кад оно изгубише знатну своју државу међу ондашњим државама, да их не утеши мати црква *надом*? Какве беде не претрпеше они! Јарам тирански притиште их, варварство опљачка им, што им је најсветије било: погази се поштење, пограби се имање, оскврнави се свака богомоља, одузе се услов правом животу—слобода. Не морадоше ли налуштати своје домове и остављати мили завичај, па једни бегати у горе и врлети а многи други у туђ незнани свет? Да л' би се могла у овако поремећеном и на све стране погаженом народу нашем очувати свест о народности, да није било хришћанске наде у милост и правду Господа Бога, који ће једанпут и за њ изустити речи, као некада за Израїла: *кида видѣхъ шзлoбленіе людеи мои хъ, па да ће га ослободити?*

А да ли је наше претке изневерила ова тврда нада у праведни промисао божји? С почетком деветнајестог века устају народи, да се боре противу насиља и безакоња деспотичких својих господара. Света прадедовска вера покренула је један део нашега народа у то исто доба, да подигне мач правде противу туђинског јарма и деспотизма. Последица ове тешке но јуначке борбе наших отаца би, да се у српству зажегла још једна свећа самосталности, која је почела све већма буктети покрај оне на ломној Црној Гори, која се нигда ни гасила није.

Но дали су се овим све наде српске испуниле? Већина браће наше још је у туђем господарству. Они су на својој земљи, па опет нису своји. На једном су крају сужна раја а на другом државна пасторчад лукавој и неблагодарној политици. Да л' би ми имали хришћанског братољубља, кад не би желели, да се једанпут сви скупа саставимо, те да се видимо после тако дугог растанка у немилим приликама? Ево мисли, коју треба садашњи нараштај да пригрли свим

жаром душе своје; ево неодољиве наде, с којом ваља да жавимо и да је ниједног часа испред очию не губимо. Радећи родољубиво сви, што нас је, можемо се надати на милостивог Бога, да ће благословити све праведне жеље наше, да ће укрепити и оснажити сва напрезања наша, па да ћемо скорим отпевати у храму братске заједнице химну целокупној српској слободи и самосталности и ухватити се у коло с осталим напредним народима на свету, радећи с њима заједно на општој људској образованости и слободи хришћанској.

Догматичке поуке.

Блажени живот првих људи.

Бог је створио човека ради среће његове, дао му је способност, да благује — дао му је блаженство.

Човек може бити срећан тек онда, кад је свачим задовољан, кад ни у чему нема нужде. Па Бог је дао првом човеку све што му беше нужно, што беше пријатно и за тело и за душу његову.

Телу човечијем потребно је пре свега обиталиште, па Бог даде човеку *жилиште* — рај. Рај овај бејаше прекрасан један врт, који је сам Бог тако дивно на земљи уредио. Ту беше мноштво различитог дрвећа, најлепше воће расло је ту. Овај врт са свим, што у њему беше, и сву земљу с растињем и животињама предаде Бог власти човечијој. И почем у власти човечијој беше сва земља, то је јасно, да он није имао оскудице у храни. Он се могао хранити плодовима од сваког дрвета.

Но покрај ове обичне хране, којом ми и сада можемо да се послужимо, у првог човека у рају беше неке хране необичне, какве ми у оном виду сада немамо. Храна нам је нужна ради тога, да не умremo, јер да хране немамо ми би умрли од глади. Но ова наша храна може донекле да продужи наш живот, али да спасе од смрти — не може:

сви људи хране се, па опет умиру. Но у рају у првог човека беше и такве хране, која га могаше да спасе од смрти. Та храна беше род од једног дрвета. Па зато, што род од овог дрвета чуваше човека од смрти, даваше живот телу његову, зваше се то дрво — *дрво живота*.

У садашње доба човеку је потребна још и одећа, а ове потребе човек није осећао, док беше у рају. Нама је потребна одећа зато, да се сачувамо, да нам ваздух не нашкоди — да нам не науди велика врућина, хладноћа, назеб. Но у рају тако већ не беше: тамо ваздух не шкођаше ништа човеку, па не беше потребно да се заштићава од њега, није му требала одећа. Но да ли човеку још шта треба покрај обиталишта, хране и одеће? Сваки човек осећа потребу да *ради*, да се труди: телу његову од преке је потребе делање, кретање. Кад човек не би имао никаквога рада, никаквога занимања, био би сетан, невесео, био би незадовољан, па би му и тело, кад не би ништа радило, олабавило, ослабело и занемогло. По овоме кад не би првом човеку дана била могућност да се труди у рају, он би био незадовољан, несрећан. Но њему је дана била та могућност он чуваше и обделаваше рај.

Тако први човек у рају немађаше оскудице ни у чему што се тиче његова тела: имао је обиталиште, храну, а и могућноот да се труди. Но покрај тела у човеку је још и душа. Душа такође оће своје, она има своје потребе, и кад се и њој не би дало оно, шта јој је потребно, човек би опет осећао недостатак, био би несрећан. Какве потребе има наша душа? Душа је наша, саздана по образу Божију, задовољна је само онда, кад је близу Бога. Па испочетка душа првог човека и беше близу Бога. Човек непрестано имађаше на уму, шта је Бог учинио ради њега, поштоваше га, љубљаше и тако пошаше Бога непрестано и у срцу и у памети. Свашта му је напомињало Бога: и земља и растиње и животиње; сва творења божија указиваху на Творца,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

напомињаху његову свемогућност, премудрост, благост. Уз то беше у првог човека један дан, који је био одређен нарочито зато, да се човек опомиње Бога: то је седми дан у седмици. У седми дан престаде Бог да ствара — почилз штз творења. С тога се тај дан и назвао покој, субота. Субота је по овоме била за човека дан успомене о створењу света и његовом творцу — Богу, *дан свети*. Сам је Бог освештао тај дан и назначио човеку, да највише тога дана чини оно што је добро и свето. Човек се свагда сећао Бога, но сећао га се нарочито у дан суботни. Он је свагда био близу до Бога; но нарочито се приближавао к њему у дан суботни. Овај савез Бога и човека још се боље везивао; тим, што човек љубећи Бога чињаше све оно, што је Бог желио, испуњаваше вољу божију. А одкуда је он знао, шта Бог жели, шта ли не жели? Сама му је душа говорила о том, као што говори она и сада свакоме од нас. Тај глас душе наше називамо *савест*. Савест је дакле говорила првом човеку о вољи божијој и човек је поступао, како му је она говорила, те тако је тиме испуњавао вољу божију, па био *чист* и *невин*. И Господ је са своје стране давао знак човеку, да је Он близу њега, јер му се често јављаше у рају и бесеђаше с њим. Но да би научио човек, да слуша своју савест и испуњава вољу божију, те тако од невиног да постане добар, Бог му изда једну заповест, коју човек могаше лако да испуни. Ова заповест беше у овом: Бог забрани човеку јести воће од једнога дрвета, које беше названо — дреко познанија добра и зла. Да не би човек дрзнуо, да наруши ову заповест, Бог му каза и казну, која би га зато постигла. „У онај дан, у који би окусио од њега (т. јест од реченог воћа) ти би умро,“ рекне Бог првом човеку.

Тако је човеку дано било све, што му беше потребно за живот и срећу. Њему је само ваљало, да се не удаљава од Бога, да испуњава вољу божију, да не преступа запо-

вести његове, те да тако постане добар, срећан и блажен. Једно му само за сад недостајаше: он беше сам у рају, па немађаше с ким да подели своју радост, своје блаженство. Он осети овај недостатак и преблаги Бог дарује му ново благо — створи му из ребра жену, друга. Тако се јаве у рају два људска творења — муж и жена. Име мужу беше Адам и жени Ева. Адам и Ева живљаху у рају, бејаху невини и Бог их љубљаше ради њихове невиности, они уживаху његову благод, благоваху.

Сретеніе.

Кад Цар Птоломије, основатељ славне александриске библиотеке, науми да преведе књиге старог завета са јеврејског језика на грчки, он изабра 72 лица од учених људи израилских, који добро знађаху и јеврејски и грчки језик. У броју ових 72. лица беше неки старац Симеон, муж добар и побожан. Преведећи књигу пророка Исаније, он се застави на оним речма где овај пророк вели: се д'кка ко чрек'к прїимет'з и родит'з сын'л и нарек'т'з има ем'б ѓман'зил'з. Па не могући да ово схвати својим разумом, он извади ножић и хтеде да изреже то место из светога писма и да избади. Но баш у тај мах, кад је примицао ножић к томе месту светог писма, на један пут задрхће му рука и укочи се, а до ушију допре му овај тајанствени глас: „недирај то место, већ веруј! Ти нећеш умрети, док не дочекаш да видиш, да су се те речи заиста испуниле.“ Симеон одустане од своје намере, и од тога времена ишчекиваше, да се испуне те речи пророкове, које и дочека.

По закону Мојсијеу свака породиља није смела доћи у цркву за 40 дана. Ови дани звали су се дани очишћења. А кад се ови дани наврше, породиља морала је доћи у храм, да принесе жртву и да јој свештеник прочита молитву. На жртву се обично доносило јагње, или грлица или голуб. Ако

је породиља била сиротна, па није могла донети јагње, она је дужна била донети пар грлица или голубова.

Тај исти закон одређивао је, да се сваки првенац — т. ј. свако прво дете мушко, — има принети на жртву Богу па тамо да се од Бога откупи каквом жртвом. Овај обред уредили су Јудеји за спомен избављења оних првенаца које Господ поштеди у Египту, кад за једну ноћ поубија све првенце египатске; јер по овоме сви првенци — као што Јудеји доцније протумачише — принадлеже Богу и као сопственост Божија мора се откупљивати од њега. За откуп доносише у цркву одређену суму новаца (5 сикала — а то је нашим новцем око 50 гроша чар.) И тако породиља, која је рађала мушко дете и при овом прво или првенца, морала је доћи у храм ради законог очишћења и донети са собом и дете.

Пресвета Дева Марија не имађаше нужде у овом очишћењу. Она је поставши мајком Господа, освештала себе његовим рођењем и остала и *по рождестве Дввоу*. Тако исто и за првенца свог, Божанственог младенца, могла је да не даје откупа, јер је он рођени син пре века. Но да би показала пример смирења и покорности према закону, она у 40 дан после рођења Христа дође с њим у храм јерусалимски, да испуни прописе закона. И како је она била сиротнога стања, то донесе за жртву два млада голупчета.

Симеон старац све једнако од онога доба, од када му беше предсказано, да ће доживети, да сопственим очима види Спаситеља, живљаше при храму јерусалимском постећи се и молећи се Богу. Он је често ишао у цркву; но у један дан осети, да га срце нешто необично вуче у цркву. А овај дан беше управо онај, када Јосиф и Марија донесоше Исуса у 40 дан у цркву да изврше над њим прописани обред. Сваки, који је видео Марију поред Јосифа да стоји с младенцем, није могао што друго мислити, већ да је то син Јосифов; јер нико гледајући на њих не могаше проникнути, да на рукама Марије лежи детенце необично. Али божанствено *маповење*

одвлади очи Симеона на ову бедну породицу и Дух свети јавља му, да је то детенце онај исти Месија, кога он тако давно изгледа и који је чланіе и оутѣха Израилека. Препуњен радошћу, он узима Исуса на руке, дрхћући од умиљења. Марија изненађена овим појавом даје му дете и радозналим очима гледа, шта ће даље бити. Он га држа неколико минута на рукама, затим подигне очи своје к небу и проговори: *нынѣ отпушташи раба твоего владико и т. д. т. і.* сад отпусти с миром слугу својега, Господе, по речи својој; јер видеше очи моје спасење твоје, које си спремио пред лицем свију народа, видело, да обасја незнабошце и славу народа твојега израиљског. Јосиф и Марија зачуђени стајаху непомични и гледаху у старца, дивећи се његовим речма. Симеон их благослови и назове блаженима зато, што су се удостојили да буду родитељи и васпитатељи божанственог младенца. Затим обраћајући се к Марији и дајући јој младенца још јасније каже, какав ће бити тај младенац и за њу и за Израиља. „Због њега ће многи (који му не буду веровали) пасти и многи (који му поверују) оснажиће се у Израиљу. Он ће бити предмет многих противоречица и то таквих, да ће се у многим угледати њихов начин мисли, а и Теби самој биће некада тако тешко, као кад би те мач ударио у срце.“ Ал' и саме ове речи већ бејаху као мач оштре: оне узмутише у неколико небеско весеље Маријино. Но она с оним истим смирењем, с каквим је негда примила Арханђелски поздрав рекавши: *се раба Господна, бѣди миѣ по глаголю твојемъ,* прими и сада речи Богом умудреног старца и смести их у срце своје с надом на вољу божију. Ко се потпуно предаје вољи божијој, тај не разбира о даровима његовим, па ма како да се страшни чине.

У то исто време живљаше при храму нека побожна старица по имену Ана. Знатна родом она беше још знатнија побожношћу својом. Оставши удова још у седмој години од своје удадбе, беше се одала на службу Богу, па ни дању

ни ноћу не одлажаше од храма. Тако живљаше око 60. година; јер и она као и Симеон ишчекиваше долазак Спаситеља. И ево, кад Симеон држаше на рукама својима младенца Исуса, она приђе к њему и Духом светим позна у њему обећаног Месију. С усхићењем св. Ана хваљаше и прослављаше Господа, што испуни већ једном давнашње своје обећање и што јој дарова, да очима сагледа Спаситеља света. А затим јави свима и свакоме по Јерусалиму и околo Јерусалима, који очекиваху избављења. (Лук. 11. 22—39)

И тако донешење Исуса у храм пресретнуто беше са великом славом. Свети праведници Симеон и Ана пресретoше Господа и јавише о њему свима. Симеон, који је примио на своје руке божанственог Спаситеља назват је Богопримац; а Ану од овог времена почну звати Пророчицом. А за ово, што се на тај дан (2. Фебр.) јасно видело, да је дошао онај, који ће научити људе правди и истини, извести их из таме и заблуде, засијати сунцем правде и скоро огрејати све народе, света црква установи, да се тај дан светкује, и назове га: *Сретенје Господић*.

Чему нас учи ова приповетка? Учи нас томе, да у науци наше св. вере има много несхватљивог тајанственог, и да по овоме није нам могућно, да све то обухватимо и схватимо нашим простим разумом, већ ваља да се ослонимо на свог верног учитеља и тумача — свету цркву нашу, па ову да слушамо, њој да се у свему поверимо.

Праведни Симеон дочекао је, да тек под дубоку старост своју види како се испуњава оно, што је за њега било несхватљиво и што је он једном усудио се одрицати. Под старост или пред смрт отвориће се у нас очи умне и ми ћемо знати оно, што сада не можемо да знамо, уверићемо се о оном, о чему се сада јакo сумњамо. О! колико ли ће нас у том последњем стању моћи да без прекора савести понове оне речи Симеонове: „Сад, господе, одпусти слугу твога да умре с миром!“

Живот и радња св. Саве ПРВОГ АРХИЕПИСКОПА СРПСКОГ.

(Наставак.)

Хранећи се оскудном и посном храном, свети Сава обично говораше: „Боже мој, како се постом пречишћавају страсти и ослобођава душа од хрђавих мисли и жеља! Свагда си трезвен и бодар, свагда умерен и добродушан. Како се многи људи varaју, кад мисле, да су само мрена јела корисна телу а посна убитачна? Како се не сећају да тешка мрсна јестива уморавају стомах, а од стања стомахова зависи цело тело наше, па у неколико и душа? Знао је добро цар и песник Давид превагу биљне хране над месном, кад је казао: хлѣвъ сердце челоѡѡка укрепитъ.“

Облачећи се у скромне и најпростније хаљине св. Сава говораше: „Како се и у том људи varaју надмећући се један пред другим, ко ће боље и ко ће лепше хаљине понети! Као да је Господ дао човеку хаљину ради кићења, а не да покрије стид свој због преступлења. У рају човек не беше у одећи. Одећу он обуче на се тек онда, кад преступи заповести Творца свога, кад згреши и као грешник не смеде, да изађе пред лице Божије: и сашиста листіе штѣ смоковницѣ и покрисгасѣ. (Бит. г. 2.) Но грех, који се шири у многеме, изопачи и овде појам о одећи и претвори је у накит, у сујету, па место да видиш да се људи надмећу у добротинствима и врлинама, они често цео век проведу искључиво бринући се, како би се боље и сјајније обукли, да тиме ако не надмаше друге а оно бар не изостану иза осталих! Да то има тако велику цену пред Богом, не би света црква испраћала људе на онај свет у једноме само белом покривачу.“

Градећи и подижући болнице и странопримнице, св. Сава говораше: „ево поља, где треба да се јави подашна рука човечија; ево места, где Господ препоручује издашност

нашу.“ Речи Спаситељеве, које тако јасно говораху у корист сиротиње и које се у јеванђелиста Маттије (25 с. 34—40) находе у овим изрецима: „*Ходите благословљени Оца мојега примите царство, које вам је направљено од постања света; огладнелих и дадохте ми да једем; ожеднелих и напојисте ме; путник белих и прилисте ме; го белих и оденусте ме; болестан белих и обвиђосте ме; јер кад ово учинисте једноме од ове моје најмање браће, мени учинисте*“ Св. Сава понављаше и словом и делом. Дишући овим духом, он лође једном да подели сиротињи неку суму новца, коју је од родитеља својих на трошкове добио; по упуту близу Нилопотама сретну га разбојници, нападну на њ и отму му све. Св. Сава само им ово рекне: „*Жао ми је, што моји новци не дођоше у руке онима, који су заиста у нужди. Ви немате тако велике невоље.*“ Поражени овим речма разбојници запитају га, ко је он и одкуда је. Св. Сава им одговори, да је он ученик старца Макарија, који беше познат због своје милостиње на Атону. Ови кад то чују поврате му новце и одуште га с претходном молбом, да им опрости.

Овај дух милостиње и саучешћа према сиротињи свуда је и на све стране продирао у прва времена хришћанска, и стари хришћани у опште тако су се много бринули о сиротињи, да готово у њих сиротиње у правом значају ове речи и не беше. Сваки одвајаше сиромашку бар по нешто, по могућности својој; јер сваки своје имање сматраше као дар божији, који је он дужан употребљавати не само на своју корист, но и на корист ближњих својих. Оваква добротина, која се несуд прекидала код старих хришћана још од времена апостолских (Дјан. 4. 32) Тертулијан преуноси овим речма обраћајући се к незнабошцима: „*код вас — незнабожаца — поради имања често се завађају и растају рођена браћа; а код нас, у којих је једно срце и једна душа, све са чим ми владамо и што имамо опште је.*“

Св. Григорије Богослов пише о својој мајци Нони, да би и благо целог света њој било мало, да засити жељу

своју у милостињи према сиротињи. „Она — вели — беше : око слепима, нога хромима, мајка сиротињи.“

Знаменити оци хришћанске цркве Василије Велики, Јован Златоусти, Амвросије и други бејаху бедни према себи но богати према сиротињи; јер овој бејаше им свагда отворено и срце и кућа. Нема дана, нема догађаја, при коме они не би повели реч о сиротињи. „На нама — вели Златоуст — лежи одговорност, ако невиност, ако младост пропадне због сиромаштва; ти, који се тако поносито односиш према сиромасу, размисли најпре, да ли ти баш ниси узрок, што је он сиромас? Да ли зато он не гладује, што си ти заграбио одвише?“

Зидајући у Ватопеду цркве св. Сава говораше: „Онде, где глас Бога говори, где се слива ехо и неба и земље, мој глас мора да ћути. Ја умем само осећати, умем се само радовати, кад погледам на ове моје рукотворине, но осећања ова, радост ову не сам кадар исказати другоме.“ И заиста, начини човек једну обичну кућицу, у којој мисли живети он — обичан смртни, па и у томе осећа бог-зна какво задовољство, и довршивши је зове људе, да их почасте, да подели с њима своју радост и осећања. Да како мора бити човеку онда, кад не зида обичан какав дом, обичну какву кућицу, већ дом Божији — дом у коме ће становати вечни наш отац небески. Ту морају бити необична осећања, необичне радости, пуно задовољство душевно тако, да у такве задужбине непрекидно гледао би човек и опет се не би задовољио, и опет би их гледао на ново. И какво је по овоме јадно, какво жалосно стање појединих општина, у којима путник може видети камене и двокатне куће свуда у накрст, а дома Божијег или сасвим не, или у врло запушеном и занемареном стању. Одмах ћеш по овом познати и веру њихову а по вери и добра дела; јер је црква огледало вере, као што је тело огледало душе. Човек живи двојачко: душевно и телесно. Па и Хришћанство мора имати своју спољашност

и унутрашњост. Прво је црква а друго је вера. Да наша душа може вршити своје радове, нужно јој је тело; а да хришћанство опстане, нужна му је видљива зграда — црква Подизање храма — то је спољни доказ наше вере, то је израз нашег богопоштовања. Овај поглед разумевајући св. Сава начинио је три цркве у Ватопеду и — као што смо споменули. — покрио саборну оловом. (Наставиће се.)

О Фарисејима и Садукеејима.

(Наставак.)

Осим Фарисеја, који су код јеврејског народа имали великог утицаја на умни и морални живот његов, била је још једна секта људи, који су такође имали велики значај код Јевреја, а то су Садукееји. Поглавита црта тих Садукееја била је та, што су они јавно презирали све народње обичаје и предања, сву спољност својих религиозних обреда, а тежили к томе, да у свој живот увуку све туђинско, да надувано мисле о предметима религиозним, да се ни о чем другом не старају, до једино о интересима ово-земаљским. Истина је да многим обичајима и предањима Фарисеји дадоше много већи значај, него ли што они у самој ствари имају, али Садукееји не само да су те обичаје и та предања одбаћивали, као ствар ненужну по њихову мишљењу, но јавно су их и презирали. Они напустише и такве обичаје и предања, с којима је везана свештена успомена чудновате њихове историје, која су им напомињала велике благодати божје, шиљане за време великих беда и несрећа њиховог народа. Сви ти обичаји имали су благодатни утицај на чувство и карактер јеврејског народа, подржавајући у њему чувство благодарности према милостивоме Богу, дух вере и истинске побожности. Да, они презираше све, што је за јеврејски народ било најсветије и најдрагоценије у животу, па шта више стидеше се свега тога. А напротив

с каквим високим поштовањем односише се они према туђинским обичајима, начину живота и изображењу, не мотрећи на то, што се ти обичаји, тај начин живота, то изображење није ни најмање подударало с духом народа јеврејског и с његовим религиозним веровањем. Па какви су могли бити резултати те тако да рекнем безсмислене тежње за туђим обичајима, туђим начином живота и изображењем? Усвојивши туђе обичаје, туђ начин живота и изображење Садукеји предадоше се искључиво јединим земним насладама — безбожности; изгубише свако поштовање, према својој вери шта више и према самом св. писму, које почеше објашњавати сасвим самовољно, да угоде својим наопачким појмовима и жељама; најпосле одбацише и веровање на живот онога света. Све биће човека, његов назначај, његове тежње, његова блага, ограничише једином земљом; само земне користи и задовољство тражише у животу од Мојсијевог закона и од вере, па то очекиваше и од Месије. Ето какви су били Садукеји — људи, који и по своме богатству и по знатном происхођењу и по свом изображењу заузимаше врло важно место у народу јеврејском. Такви бејаху Садукеји, који мислише да су људи паметни, па с највећим презрењем гледаше на све што је народње. Шта су друго они могли и урадити у народу јеврејском ако не то, да га разврате у вери и поштеном животу; да га по буде да распе Спаситеља, који је проповедао, да царство његово није штз мiра сегw; да га прикују за земаљске усладе и изгледе из њега сваку мисао о загробном животу.

Да погледамо сада око себе, нема ли и у нас тог садукејског духа. Да ли нема међу нама таквих људи, који гледају с презрењем на све, што се зове српско, који гледају на наше српске народње обичаје, предања, црквене обреде, као на највећу глупост и празноверицу? Нема ли међу нама таквих људи, који се клањају свему оном, што је туђе, за које је све, што је туђинско, човечно, лепо,

разумно; а наше српско називљу „грмаљско“ „простачко“ „неотесано“? Да ли нема међу нама и таквих људи, који сматрају да се у томе састоји образованост, ако се буду односили с презрењем према лепој вери нашој и религиозним обредима наше цркве, који су за правог и непоквареног Србина свети и неприкосновени? Да ли нема међу нама и таквих, који устају против Слова Божијег, тумачећи га по својој вољи, који одбацују и не признају потоњи загробни живот, већ су усредсредили све своје тежње у земљи и њеним благима? Тешко нам је, али морамо признати, да их има. У опште сви ми, више или мање задхнути смо духом садукееиским: привезани смо за земне интересе, а ово не ваља. Ово може нас довести до оног, до чега је доведен народ јудејски.

(Свршиће се.)

Мисли о Свештенству.

(Наставак.)

Исус Христос отпочиње нову веру хришћанску. Хришћанство означава људско обновљење. Крштење по средством купања — то је спољни израз идеје обновљења. Свештенослужење обнављава се прво. Исус Христос учи, да су за тај посао нужне *чисте руке*. Опетује се оно исто, што је било у првоначељу, у почетку свештенослужења. Сам Исус купа се у Јордану, чисто говорећи при том, да друкчије и не може бити; јер Тако намз вели подоклетз исполнити всакз прлвдз. И доиста у Исусу Христу ми чисто видимо новог Адама, посве новог човека на земљи! А стање хришћанског богослужења у то доба? Оно је било налик на башту, која се тек почињала да зелени цвећем.

На то стање хришћанског богослужења ми смо ради да читалац обрати особиту пажњу. Шта је означавало онда свештено служење? Шта се управо разумјевало под обредом Богослужења?

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

Ми задајемо ова питања зато, да би читаоци видјели да наше тумачење *Свештено-служења* није просто размишљавање, већ да се оснива на необоривнијем податцима — на фактима. Казано је да обредно богослужење подлежи напретку, — прогресу; казано је да светиња иде напред с општом људском свијешћу, с духом. Није само казано, да свештено-служење мора ићи тијем истијем путем, т. ј. да се оно мора управљати по светињи, или да *свему, што је свето, пристои свештенослужење*. Но то се разуме само по себи. Хришћанско богослужење Исусовијех и Апостолскијех времена јесте богослужење препорођеног човештва. Како стоји то богослужење према богослужењу, о ком напријед беше ријеч, т. ј. према богослужењу јегипатском, док је ово било у пуној својој чистоћи? Разлика је у промени предмета. Предмети ови код Јегипћана обично су били *резултати необиашњијих појава*. У Хришћанству сасвим напротив: Богослужење састављају *предмети непосредно приступни свакоме*. Тек опет карактерни знак светиње остаје врлина. *Без врлине нема светиње*. Погледајте на Исуса Христа, на Апостоле и светитеље! Шта они проповедају, за шта се муче, за шта гину! Исус Христос, Апостоли и светитељи — живот сваког од њих није ништа друго, до *историја врлина*, борбе за светињу. А шта је светиња код Исуса Христа? Најпріе Бог као циљ, а затијем долазе означена средства, која гове тој циљи: љубав к ближњему, милосрђе према сиротнијем, једнако уважење према свакоме и т. д. једном ријечи врлине.

(Наставиће се.)

Г Л А С Н И К.

Досадашњи капелан проте јагодинског Димитрије Цветковћ постављен је за пароха јагодинског. На његово место дошао је за капелана протвног Павле Милетић досадашњи ђакон и учитељ основне школе јагодинске, који је рукоположен за свештеника 14. ов. месеца.